

Paul
GALATIAT
 ep Tuptsiwni'yuñqamuy amumi
 Pēniata

¹ Nu' Paul, lomatuwit yuaataniqey aw ayatiwhqa, it penta. Nu qa sinmuy amuhpiy ayatiwht, Jesus Christ ahpiy ayatiwa, pu God Itanay ahpiy pīwu, it Jesus Christ mokiwuy añqw ahoy tātaynaqat ahpiy'o.

² Nu sohsokmuy tuptsiwni'yuñqamuy inumumyaqamuy amumum God aw tōnawtaqamuy Galatiat ep yesqamuy öqalanta.

³ Nam núokwa, pu kwakwha unañwa Itanay God añqw umumi pitsíwiwtani, pu Itahtutuyqawhqay Jesus Christ añq'ö.

⁴ Ura pam itahqaanhtipuy ep nātapqe, yep nukusqatsit añqw itamuy ayo oya, Itanay God tnatyayat añ'a.

⁵ Nam pam sutsép-sa tayawintiwa. Pay nam antaa.

The One Gospel

⁶ Is ohi! Pas nu umumi qaan unañwiti. Yaw uma Christ súmatatve, umuy núokway aw wánwayhqata; nihqe sukwat alönöt tūawit aw lasya.

⁷ Noqw pay pam qa pas pas antsa lomatuwiti. Pi hakim Christ añqw lomatuwit nukushintsatsna, umuy ūnatoynayaniqe öviy'o.

⁸ Ura nu lomatuwit umumi suan yuaata. Noqw öviy kurs nūu, sen ðñaqw hoñviaya umumi hihta alönöt yuaataqw, God put eñem qalomáyukuni.

⁹ Nu piw pañqawni: Kurs haqawa umumi hihta alönöt yuaataqw umuy hihta kwusuyaqat qa amum súnantaqw, God put eñem qalomáyukuni.

¹⁰ Pas suyan nu qa sinmuy unañwveniqey anta, pas God-saa. Nu qa sinmuy amuhpiy tayawintiwneiqey tuñlay'ta. Taq kurs nu sinmuy unañwveniqey tunatyalte', soon nu Christ eñem tumalay'tani.

How Paul Became an Apostle

¹¹ Nu umuy it navotnaniqey nāwakna, itupkomu: Nu umumi lomatuwawit mātapqey qa sinmuy amuhpiy put kwusu.

¹² Qa hak inumi put mātavi, pu nu qa hakiy ahpiy put tutuqayi; noqw pay Jesus Christ pas nāp inumi put mātakta.

¹³ Pi ura nu hisat Jew-sinmuy wīmiyamuy añ hinmañwuqat uma pay nanapta. Ura nu God aw tōnawtaqamuy qaan'ewakw okiwsanhqe, hovala.

¹⁴ Nihqe nu isinmuy amuhpiy inuñsakwmuy amuhpenihqe Jew-sinmuy wīmiyamuy ep pas hak mohpeq'a, itanamuy navotiyamuy pas antsay'taqe òviy'o.

¹⁵ Noqw pay God nuy nāt qa tihtiwhq tunatyay ahpiy nuy namorstaqe, núokway ahpiy nuy wañwayi.

¹⁶ Noqw aw pituqw, pam Tiy inumi mahtakna, nuy imuy qa-Jew-sinmuy amumi lomatuwawit yuaataniqat òviy'o. Noqw pam nuy wañwayhq, nu pay sinmuy qa amumi put ep hin wuwanheplawu.

¹⁷ Piw nu inupyeye mohti ayaiwyuñqamuy qa amumi Jerusalem aqw'a. Nu qa panhtit, tuwat

Arabia-tutskwat aw'i; nit pu ahoy Damascus aqw nu pitu.

18 Pu ahpiy payhkomuy yahsañwvaqw, nu Jerusalem aqwnit, Peter aw kuyvatoqe, pakwt tsivot sihkay'tasikis tālat añ put amum qatu.

19 Nikañw mímuwatuy ayaiwyuñqamuy qa haqawat nu aw yori, hal pay it James, Itahtutuyqawhqay tupkoyat-sa aw'i.

20 Nu hapi hihta pentaqe, God atpip qa a'tsalawu.

21 Pu ahpiy pantaqw, nu Syriat-nikañw pu Ciliat añ tutskwat aqw pitu.

22 Noqw Judeat ep haqe' Christ aw tōnawtaqam nuy qa tuwi'yuñwa.

23 Pay puma yaw yan-sa nanapta: Yaw i' hak hisat itamuy okiwsahsanqa qapēvewnit ayo yuykuqey pu' nuhtumi put yuaata.

24 Yan kurs puma nanaptat, God inuhpiy pas hihtatota.

2

Paul and the Other Apostles

1-2 Pu ahpiy pakwt nālōq sihkay'taqat yahsañwuy añ ruhpaq, pañqw nu piw Jerusalem aqw'a, Barnabas ámuma, God pas nāp nuy pañsoqniqat nuy ayataq'ö. Nihqe nu Titus enañ wíki. Noqw pepeq itam hakimuy pávanyaqamuy amumum tsovaltiqw, nu imuy qa-Jew-sinmuy amumi hihta yuaataqey pumuy āawna, taq ka nu hihta pay hintsakq, sen nāto hintsakniqw pay haktonsaniniq'ö.

³ Noq̄w Titus inumumnihqa Greek-sínonihqe qa poñotkiwtaqw, puma put pan tuvoylatiniqat pay qa ö'qalya.

⁴ Noq̄w pay haqawat tuptsiwni'yuñqey atsáy'yuñqam put aw ö'qalya. Puma pi itamuy Jesus Christ ahpiy hin qenive hoñqat ep itamuy núansasnaniqe öviy itamumi tönalti, puma Jew-sinmuy tutavoyamuy akw itamuy sóontsatsnaniqe öviy'o.

⁵ Noq̄w itam pumuy amumi qa ünatoiti; qae, qa ñas'ew hihsavoo, taq ka puma umumi lomatuawit pas antsanihqat uhtayaniq'ö.

⁶ Noq̄w tuptsiwni'yuñqamuy amuñaqw mohpeqyaqam nuy hihta tuawi'taqey aw hihta hóyoknaniqat inumi qa pañqaqwa. Noq̄w pay sen puma pavansinomniqw, sen söqavuñwsinomniqw pay nuyniqw pam qa hímuu; pi God qa sinonuiña.

⁷⁻⁹ Noq̄w pay James, pu Cephas-niqw, pu John, puma sumataq God aw tönawtaqamuy amuñaqw mohpeqyaqam nuy qa tumalmewaya. Qa pan-htotit, puma tumalsuñwamuy amún itamuy pás taviya, Barnabus-nikañw, pu nūyu, Nihqe puma māmatsyaqw, kurs God nuy imuy qa-Jew-sinmuy amumi lomatuawit yuaataniqat aw nuy ayataqe, inuhpiy pumuy amuhpa' qaöwítumalta, pam Peter imuy Jew-sinmuy amumi yuaataniqat aw put ayataqey pan'i. Piw pam Peter ahpiy Jew-sinmuy amuhpa' a'nö tumalay'ta. Noq̄w öviy puma kurs yan yukuya: Itam imuy qa-Jew-sinmuy amumi yuaataniqw, puma Jew-sinmuy amumi yuaatotaniqeyu.

¹⁰ Pay pánis-sa pi yaw itam añ okiwhinyuñqamuy paañwantaniqat puma nānawakna. Noq̄w nu pi pay

nāp piw pan su'qawta.

Paul Rebukes Peter at Antioch

¹¹ Noqw Peter Antioch ep pituqw, nu nuhtutpik put qöhqöya, ispi pam qaanhti'ö.

¹² Pay nāt pi haqawat James añqw qa ökiqw, pam as imuy qa-Jew-sinmuy amumum tūmoy'ta. Nit pumuy ökiqw, pam qa-Jew-sinmuy amuñaqw ahoy lahsi, Jew-sinmuy amumi tusitaqee.

¹³ Noqw pu pay pētū piw put anhtoti; pas panhtoti'w, öviy Barnabas pumuy nātsikaqw amún unañwti.

¹⁴ Noqw pay puma lomatuawit pas antsanihqat añqw lasyaqw, nu amumi put túwahqe, pumuy sohsokmuy amutpip Peter aw pañqawu: Pas um as Jew-sínonikañw, Jew-sinmuy qa amún qátukañw, soq imuy qa-Jew-sinmuy amún hinma. Noqw ya um hinoqw qa-Jew-sinom as Jew-sinmuy amún yesniqat amumi ö'qala?

Jews and Gentiles are Saved by Faith

¹⁵ Núwupi itam Jew-sinom tihtiwyā. Itam qa-Jew-sinmuy qaanhinwisqamuy qa pankahkañw tihtiwyā.

¹⁶ Nikañw itam navoti'yunqw, suyan pi hak Moses tutavoyat an hinmaqey qa put ahpiy God aw súanta, pas Jesus Christ qapēvewnaqey ahpiy-saa; noqw öviy itam hapi put aw tütuptsiwa, itam Christ qapēvewnayaqey ahpiy God aw súanyuñwniqey öviy'o, Moses tutavoyat añ hinwisqey qa put ahpiy'o. Pi Moses tutavoyat añ hinmaqa soon God-niqw súantani.

17 Nikañw kurs itam as Christ ahpiy God aw súanyuñwniqey tunatyawkahkañw tutavot ehpewi qaanhtote', ya sen itam Christ qaanhtiput aw itamuy tsamhقات pañqaqwani? Pas sóon'i.

18 Qa hak tutavot añ hinmaqey akw God-niqw súantaniqat ura nu pay sinmuy tutuqayna. Nihqe õviy kurs nu pu' tutavot õqawhtoyne' sumataq nu qaanhintsakqey pan nāmataktani.

19 Pi nu tutavotniqw pay mokqey, put añqw mātaviwa; nit yahpiy haqahpiy God enem qátuni.

20 Nu Christ amum nahoylehtsit aw muiwa; nihqe hapi õviy pāpu nu qa neñem qatu; pi Christ inuhpe qatu. Nihqe nu yep qatsit ep hinmakañw, God Tiyat aw yankañw pan hinma, inumi unañway'taqe inuñem nātapqat aw'i.

21 Nihqe õviy nu soon God núokwayat ayo yúkuni. Pi kurs as hak Moses tutavoyat añ hinmaqey akw God aw súantaniqw, pahsat hapi Christ pay kurs haqtonsa mōki.

3

Law or Faith

1 Is uma ñasta navoti'yunqam Galatiat ep sínomu; ya hak umuy ūnatoyna? Ura nu as Jesus Christ nahoylehtsit aw mułtiqat pas suyan umuy āawna. Noqw uma hinoqw lomatuawit pas antsanihqat añqw lasya?

2 Pay it-sa nu umuy tūviñtani: Ya uma Moses tutavoyat añ hinwisqey ahpiy Qahováriwtaqat Hikwsit makiwya, sen lomatuawit nanaptaqey qapēvewnayaqey ahpiy'o?

³ Ya uma ñasta wuwni'yuñwa? Pas as uma Qahováriwtaqat Hikwsit ahpiy yayhnayakañw, ya pas uma nāp umuhtunatyay ahpiy pasiwyuñwni?

⁴ Ya pay uma haktonsa lomatuawit ōviy hīhihta añ kānanapta? Sen i' kānavotpi pay pas qa hímuniwhtini?

⁵ Ura God umuy Hikwsit huytaqe, kātatayhpit umuhpa' hintsaki. Ya uma tutavot añ hinwisq, ōviy pam panta? Sen uma lomatuawit nanaptaqe, qapēvewnayaqw ōviy'o?

⁶ Ura kurs pi Abraham God tuptsiwhq, pam súantaqat God lavayhti.

⁷ Noqw ōviy uma it navoti'yuñwni: Ima hakim qapēvewnit añ hinwisqam puma hapi Abraham timatu.

⁸ Noqw God qa-Jew-sinmuy qapēvewnayaqamuy súanyuñwqat pañqawniqey añwu pay tuway'ta; nihqe Abraham aw lomatuawit añwu pay yuaaykuqe, tutuvenit añ yan lavayhti: Uhipiy hapi sopkawtaqam sinom hahlayhpit epyani.

⁹ Noqw ōviy sohsoyam qapēvewnit añ hinwisqam Abraham pas qapēvewnaqat amum hahlayhpit epya.

¹⁰ Noqw pay sohsoyam Moses tutavoyat añ ö'qalyaqamuy amuñem qalomáyukiltini; pi yan pey'taq'ö: I' hak hin hinwisniqat tutavot pey'taqat añ ahsupoq qa añ hinmaqat eñem qalomáyukiltini, yan'i.

¹¹ Pu qa hak Moses tutavoyat añ hinmaqey ahpiy God aw súantaniqw, pam pantaqa susmataq'a. ispi yan ura pey'taq'ö: Suan hinmaqa qapēvewnit akw qatsit túwani, yan'i.

¹² Pi Moses tutavoyat añ hinmaqa qapēvewnit qa

ahpiy pasiwta. Oviy pi ura yan pey'ta: Tutavot an ahsupoq an hinmaqa hapi put akw qátumantani.

¹³ Ura as tutavotniqw itamuñem qalomáyukilti. Noqw pay Christ itamuy put anqw mātavi, itahqeniy ep qalomáyukuniwhqee; pi ura yan pey'ta: Sohsoyam himutskit ep hāyiltotiqamuy amuñem so'niqat pan yukilti.

¹⁴ Noqe ōviy ima qa-Jew-sinom Jesus Christ ahpiy Abraham amum hahlayhpit epyani. Noqw itam God qapēvewnayaqw pam Qahováriwtaqat Hikwsit itamumi nóani, pam hin lavayhti qey pan'i.

The Law and the Promise

¹⁵ Itupkomu, kurs nu pay sinmuy tuwiyamuy anwat umumi lavayhtini. Ason hakim sinot hihta nāmi huruvasiwnaqw, soon hak put ayo qe'watani, piw aw hóyoknani.

¹⁶ Noqw God ura Abraham aw-nikañw pu natkoyat aw hihta pasiwna. Pam qa pañqawu: Uhnatkomuy amumii, qa kita. Pay pam qa wūhakhnihqamuy pañqawht, pi pam pay sūkw pañqawu. Ura pam Uhnatkoy aw'i kítahqe, Christ hapi pañqawu.

¹⁷ Noqw it hapi nu pañqawu: God Christ an Abraham amum hihta nāmi huruvasiwna. Noqw sunát-sikip sunat yahsañwuy-nikañw anqw sunat pakwt sihkay'taqat yahsañwuy an ruhpaq, pahsat Moses tutavoat mātaviwa. Nikañw pam tutavo kurs hin God awiniyat alöntani; soon pam put ayo yúkuni.

¹⁸ Noqw kurs God anqw kuwahtipu Moses tutavoyat ahpiyenen, pay hapi qa awinini. Nikañw God hapi Abraham put maqa, it awinit ahpiy'o.

19 Noqw ya tutavo hihta õviy'o? Qaanhtiput hímuniḡat mātaktaniqe õviy'o. Pam pay hāk mātaviwa, ason hisat Abraham natkoat God ahpiy awinit makiwniqa pítuniḡat pahsavoo. Ura tutavo God hoñviaymuyatuy amuhpiy mātaviwa; noqw i' tāqa Moses púmuy-nikañw pu sinmuy amuhtsave wunu.

20 Noqw pay God pas nāp Abraham aw pasiwna, qa sukw hakiy añ'a.

The Purpose of the Law

21 Noqw ya Moses tutavoat God awiniyat eh-pewi hinta? Qae. Pi as hak kurs Moses tutavoyat añ hinmaniqey akw qatsit túwanik, suyan pi hak pan hinmakañw God aw súantani.

22 Noqw pi God tutuveniat pañqawu: Sinom sohsoyam qaanhinwisa. Noqw õviy Jesus Christ aw tuptsiwni'yuñqam hapi awinit makiwyani; pi God put qapēvewnayaqamuy awiniy huylawu.

23 Noqw pay ura as itam qapēvewnit akw God aw súanyuñqey nāt qa nanaptaqe, Moses tutavoyat akw sóontsaniwyuñwa, hisat God itamuy Jesus Christ aw tuptsiwyaniqat pan itamuy unañwtoynaniḡat pahsavoo.

24 Noqw õviy hapi hin hinwisniqa tutavo itamumi tunatyawmaqat anta, pu itamuy tutuqayna, itamuy Christ aw tsamvaniqee, itam qapēvewnit ahpiy súanhtotiniḡat õviy'o.

25 Nikañw itam hisat God qapēvewnayaqw, pep hapi pu' tutavo pay pāpu itamumi qa tutuyqawi.

26 Pi uma sohsoyam Christ Jesus qapēvewnayaqe, God tímatniwhtoti.

27 Pi uma hihsa'nihqam Christ aw kūyit akw tuvoylatotiqam hapi Christ aw tututskaynativaya.

28 Pi Christ sinomuyatuy amuñaqw qa hak Jew-sínonihqey pan túñwantiwa, piw Greek-sino; pu qa hak tūwiki, pu piw mātaviwhqa; pu qa hak tāqa, piw wuhti. Pi puma sohsoyam Christ ep sūkw tokot anyuñwa.

29 Noqw kurs uma Christ sinomatnen, uma hapi Abraham natkomatni, piw put amum God añqw awinit makiwyani.

4

1 Noqw it nu pañqawu: Pay hakiy tiat nāt tsāynen, pay piw tūwikit antañwu, nāmahin pi as sohsok hihta himuy'kañwo.

2 Nikañw pam put tutuqaynayaqamuy, pu aw tunatyawyuñqamuy amumi maqaptsiy qātuñwu, haqami naat eñem tuwani'maqat pahsavoo.

3 Noqw pay hapi pan itam nāt tsātsakwmuy amunyunqe, ura tutavot ahpiy hintsakpit aw tūwik'iwyuñwa.

4 Nikañw ason pas hisat aw pituqw, pep pu' God tiy añqw taviqw, pam wuhtit ahpiy aniwhtiqe, Moses tutavoyat aw maqaptsiy qatu.

5 Pam hakimuy put aw maqaptsiy yesqamuy put añqw mātapniqe ōviy pitu; nihqe pahsat pu puma God tímatniwhtotiniqat amuñem yuku.

6 Noqw uma hapi tímatniqw, ōviy God Tiy Hikwsiyat umuh'unañway aw panaqw, pam pañqawlawu: Abba, Inaa.

7 Noqw ōviy hapi uma pāpu qa tūtuwiktū, uma hapi timatu. Noqw kurs uma tímatnen,

pep hapi uma Christ ahpiy God añqw hihta qaöwíömahtotani.

Paul's Concern for the Galatians

⁸ Níkañw pay ura uma nāt God qa tuwi'yuñqe, nāp yukiw hput uma aw-sa nānoi'yuñwa.

⁹ Nit pu' hapi uma God tuwi'vaya, hal pay put ahpiy nātuwiwya. Noqw uma hinoqw pay piw pu' tutavot ahpiy hintsakpit nukwsiw'iwtaqat, pu öwihintaqat aw ahoy namtökya, nihqe put aw tūwik'iwyuñwniqey nānawakna?

¹⁰ Uma talöñwintiw hqat aw tunatyawwisa, pu mūmuyawhtuy aw'i, pu haqe' qalawmaqat aw'i, pu yahsañwintiw hqat aw'i.

¹¹ Pas nu umuñem tusiiwta, taq nāp hisat sen nu okiw umuy haktonsa maqsontaqe öviy'o.

¹² Itupkomu, pay uma okiw inún hinyuñwni, pi nu pay umún sino. Pay uma nuy qa tūhotota.

¹³ Pi uma inumi navoti'yuñqw, ura nu okiw itokoy añ pas öpuiwkañw, mohti umumiqnihqe, umumi lomatuawit yuaayku.

¹⁴ Noqw nāmahin pi as nu ituyay akw nukushintaqw, uma nuy qa ayo yukuyat, God hoñviayatnihqat pan nuy kwusuya. Uma Jesus Christ hin pās taviyaniqey pan nuy taviya.

¹⁵ Noqw nu umumi navoti'taqw, pi as hin pasiwtaniqw, pas kurs hin as uma umuhposiy qa ipwayat, nuy put maqayani. Ura uma nuy moh-tiniqw pas hahlayhtoti. Noqw hinhtiqw öviy uma pu' alöntoti?

¹⁶ Ya nu umumi súañqawhqe, umuhtuwqaniwhiti?

17 Noq̄w ima tūtutuqaynayaqam hinoq̄w umuy tayawintiwiſa? Ya puma pas antsa umumi unañway'yuñqe òviy'o? Qae. Puma umuy inuñaqw ayo lasnayaniqey nānawaknaqe òviy'o; noq̄w pep pu' uma pumuy amumi-sa maqaptsi'yuñwni.

18 Noq̄w pay pi hak yūmosa qa atsálawkañw, umuy tayawinmaqa hapi suan hinhtini, kurs put akw uma lomahintsaktivayaniq'ò, qa pas nuy umumumniq̄w-sa pam pantani.

19 Itimu, nu umutsviy pas putuiwta, soñawnen nu tihta'tutuyna. Okiw as uma Christ anhtotiniqat nu umuñem pas nāwakna.

20 Pas nu as pu' pay umumumniqey nāwakna, nen umumi hin yuaataniqey navoti'tani. Pi nu qa umumumnihqe kurs hihta lalvayni.

The Example of Hagar and Sarah

21 Kurs huvam nuy āawnayaa, uma hakim Moses tutavoyat añ hinwisniqey aw yanyuñqamu. Ya uma pas antsa tutuvenit hihta hiñqawhqat mātsi'yuñwa?

22 Pi ura yan pey'ta: Abraham lōqmuy tiy-otimuy'ta, suhka hakiy tūwikit ahpiyniqw, pu suhka pay qa tūwikit ahpiy'o.

23 I' tūwikit ahpiy tihtiwhqa ura pay tokot ahpiy tihtiwa; noq̄w i' qa tūwikit ahpiy tihtiwhqa hapi pas God awiniyat ahpiy'o.

24-25 Noq̄w ima lōyöm hapi lōqmuy pasiwnit tuawi'ta. I' tūwiki, Hagar yan mātsiwhqa, Moses tutavoyat tuawi'ta. Pam tutavo Arabia-tutskat ep tūkwit Sinit añqw mātaviwhqa sinmuy tūwikmuy'ta. Pam wuhti piw yep qatsit ep Jerusalem tuawi'ta; noq̄w put timat tūtuwiku.

26 Noq̄w wuhti qa tūwikinihqa Jerusalem ōvenihqat tuawi'ta, niḥqe pam hapi sohsokmuy tuptsiw̄ni'yunqamuy yúamu.

27 Pi ura hapi yan pey'ta: Hahlayhtii, um qa tiylawhqa, um hahlaytsa'lawni, um hak qa tihta'tuyvanaqa; pi as qatiylawñwuqa puwsunway'taqat epniḥqe wūhak timuy'ta.

28 Noq̄w itam hapi, itupkomu, itam hapi Isaac an awinit ahpiy tíoyiwyā.

29 Noq̄w pay pi ura pepḥaqam i' hak tokot ahpiy tihtiwhqa Hikwsit ahpiy tihtiwhqat yūyuyhnaqw, pay ōviy hapi nāt piw panta.

30 Noq̄w ya tutuveni hin lavayhti? Um wuhtit tūwikit, tiyat enañ ḥaqami hōnani. Taq soon put tiat hihta umuhhimuy makiw̄ni; pay qa tūwikit tiat-sa put makiw̄ni. (Ura God Abraham aw kita.)

31 Yanta, itupkomu. Noq̄w ōviy hapi itam tuwik-wuhtit qa ahpiy tihtiw̄yat, qa tūwikitwat itam tímatu.

5

Preserve Your Freedom

1 Christ tutavot añqw itamuy mātavi. Noq̄w ōviy uma qenive hūrs hoñni, nen Moses tutavoyat pāpu qa akw nātuwiki'yun̄ni.

2 Meh, nu Paul hapi umumi pas pañqaw̄ni: Kurs uma poñotkit akw tuvoylatotiqw, pay Christ umumi qa hihkay'vani.

3 Pi nu piw nāt umuy ḥaqawat poñotkit akw tuvoylatotiqamuy amumi pañqaw̄ni: Panhtiqa hapi pas pay soon Moses tutavoyat añ qa ahsupoq hinmani.

4 Pi Christ umumi qa hihkay'va, uma hakim Moses tutavoyat añ hinwisqey akw God awwat súanhtotiniqey anyuñqamu. Uma God núokwayat añqw lasya.

5 Pi itam hapi Qahováriwtaqat Hikwsit ahpiy Christ aw tuptsiwyaqé God atpip suan hoñvaniqey unañwvahsi'yuñwa.

6 Pi Jesus Christ aw tōnaltiqaumuy amuñem poñotkit akw tuvoyla qa hihta apiti, piw put akw qa tuvoyla. Noqw pay qapēvewni nami'naiñwat ahpiy lolmat tumalay'taqa hapi-sa pas'i.

7 Pas as uma suan hinwisa. Noqw ya hak umuy soontsanhq, òviy uma lomatuwat pas antsanihqat añ hinwisqey qe'toti.

8 God umuy wáñwayhqa qa pan hapi umuy unañwtoyna.

9 Hihsay pēkeni sohsok paqwrit pēkenañwu.

10 Pas nu Tutuyqawhqat ep umuy qapēvewna, pas uma soon alōñōt wuwni'yuñwniqata. Noqw pay ason God it hakiy umuy yūyuyhnaqat aw tuwat nāoyni, hak pi pam'i.

11 Pu nūu, itupkomu, kurs nu as nāt sinmuy soon poñotkit akw qa tuvoylatotiniqat yuaatanik, ya nu hinoqw pas piw nāt hihta ep okiwsahsaniwa? Pep hapi pu' nu nahoylehtsit yuaataqey ep soon okiwsaniwni.

12 Is pas as umuy yūyuyhnayaqam tatam pi umuñaqw ayo natkuyanikañwo.

13 God umuy wañwayhq, uma qenive hōñi, itupkomu. Nikañw uma tutavot añqw mātaviwyaqey qa aw yankahkañw pay umuhtokoy tuñlayiyat añ hinwisni. Uma qa pan hinwist

nānami unañway'yuñwe' nāhoy nātumalay'yuñwni.

14 Pi hin hinwisniqa tutavo sūkw lavayit ep yan lavayhti; it'a: Um pas hin nāmi unañway'tagey pan uhsinosñway aw unañway'tani, it ep'e.

15 Nīkañw kurs uma nānwuy'kahkañw, nānaywe', uma tunatyaltotini; taq ka uma nāhoy hoyalayani.

The Spirit and Human Nature

16 Noqw ōviy nu pañqawni: Uma Hikwsit tunatyayat añ hinwise', pep pu' umuhtokoy tuñlayiyat qa añ hinwisni.

17 Pi Qahováriwtaqat Hikwsit tunatyaat hakiy tokoyat tunatyayat amum qa súnahpaniq'ö, puma nehpew'iwta. Noqw ōviy uma as hihta hinhtotini kurs hin put panhtotini.

18 Nīkañw kurs uma Qahováriwtaqat Hikwsit ahpiy tsāmiwye', uma soon Moses tutavoyat aw umuhmaqapsiy yesni.

19 Itam navoti'yuñqw, hak nāp tunatyay añ hinmaqa hapi iit hintsaki: Nōmaqtsit sokoplawu; tokot sokoplawu; itséhee qatsit, pu qaunañwtalqatsit añ hinmañwu;

20 Nāp yukit aw nāwakinta; powaqhintsaki; nuhtumi qa suhtaq'ewa; nānwuy'tañwu; kan'ewhtunatyawta; suy'tsiptiñwu; nanaqas-tunatyawta; nātsiktunatyawta; pu pas sutske tuptsiwnit aw lasñwu;

21 Hihta aw kwañwáy'tusyañwu; tukwyan-tunatyawta; honaqkuyit akw hōnaq'iwtañwu; qaunañwtalawvañwu; pu ahpiy yantaqat añ hinmañwu. Noqw ura nu mohtihagam umuy put āawnaqey umumi pañqawu: Pan hinwisqam hapi pas pay soon God moñwtunatyayat aw yuñni.

22 Noqw pay Qahováriwtaqa Hikwsi hakiy qatsíyat ep yan aniwnani: Hak nuhtumi unañway'tani; yūmosa hahlayni; kwakwhat unañway'kañw qátuni; wuhko maqaptsi'tani; hakiy pāsniñwu; lomahintsakni; hihta añ pas antsay'mani.

23 Okiw unañway'kañw qátuni, namitutuyqawni. Noqw qa haqam himu tutavo it yantaqat tūmewanta.

24 Noqw Christ sinomat hapi tokoy tunatyayat-nikañw pu tuñlayiyat nahoylehtsit aw muaya.

25 Kurs itam Qahováriwtaqat Hikwsit añ yēse' pay itam piw put añ hinwisni.

26 Itam qa nāhihimuyani; qa nāvuhsemokintotani; qa nāhoy nāismamqasyani.

6

Bear One Another's Burdens

1 Kurs uma haqawat qaanhtiqaqat núansasnaqw, haqawat tuptsiwnit añ ö'qalt pās unañway'kahkañw lomavöhut añ put ahoy nakwsunayani. Hak nāmi tunatyawkañwmantani, taq nāp hisat pi hak tuwat unaheviwñwu.

2 Uma umuhnamañ'iwuy añ nāvaañwayani; yan uma Christ tutavoyat anwisni.

3 Taq hak qa hímunikañw pas hímunihqey namiwuwante' nāmi yētañwu.

4 Pay hak nāp tumalay aw pohtamantani. Kurs pam lomahintaqw pam put ep tsúyakiwtani; nen ayam sukw qa amum namituwanlawni.

5 Pi hak nāp tumalmakiway, pu maqsoniy nawus yanmamantani.

⁶ Hak lomatuwawit tutuqayhqa put tutuqay-naqat sohsok hihta nukñwat himuy akw tuwat paañwantani.

⁷ Uma nāmi qa yētotani; kurs hin hak God aw tutsiwñwu. Pi hak hihta ūye', piw put aniwñañwu.

⁸ Tokoy tuñlayiyat eñem hihta uyhqa hapi put ahpiy mokiwuy aniwñañwu; pu i' hak Hikwsit eñem hihta uyhqa hapi Hikwsit ahpiy qatsit qa so'taqat aniwñañwu.

⁹ Itam hihta lolmat hintsatskaqey añ qa nañ'eknayani; pay itam soon hisat qa höqyani, qa ókiwhtotee.

¹⁰ Noqw ōviy pay itam sohsokmuy sinmuy haqam nukwán'ew paañwayaniqey tutwe', itam panhtotimantani, tis ōviy imuy añ tuptsiwñi'yuñqamuyu.

Final Warning and Greeting

¹¹ Meh, nu okiw hapi pas nāp imay akw yañwsaqwhaqam wukovena umumii.

¹² Pay ima pas pavan mātaktotiniqey nānawaknaqam hapi uma poñotkit akw tuvoylatiwyanıqat umumi ö'qalya; taq ka puma Christ nahoylehtsiyat yuaatotaniqey ep okiwsahsaniwyanı.

¹³ Noqw hikis pi poñotkit akw tuvoylaiwıyuñqam Moses tutavoyat añ qa ahsupoq hinwisa. Nikañw puma umuy poñotkit akw tuvoylatiwyanıqat nānawakna. Noqw uma pumuy amumi tuqayvastotaqw, puma umuy pihni'yuñwñi.

¹⁴ Noqw nu hapi soon hihta pihni'tani, hal pay Jesus Christ nahoylehtsiyat-saa. Nu put aw

tunatyawkañw, yep qatsit pay pāpu aw qa tunatyawta; noqw yep qatsi qa inumi tunatyawta.

¹⁵ Pi poñotkit akw tuvoylaiwtaqa qa pam hapi Christ Jesus sinoata, piw i' qa put akw tuvoylaiwtaqa qa pam'i. Pi i' hak puhuyukiwhqa hapi put sinoata.

¹⁶ Noqw nam sohsoyam it aw nānakwhaqam, pan hinwisqamuy amumi kwakwha unañwa, pu núokwa pitsíwiwtaa, pu God sinomuyatuy pas antsa Israel-sinomnihqamuy amumii.

¹⁷ Yahpiy haqahpiy qa hak nuy yūyuyhnani; pi itoko tuvoylaiwta, Itahtutuyqawhqay Jesus tuvoylayat akw'a.

¹⁸ Itupkomu, nam Itahtutuyqawhqay Jesus Christ núokwaat umuh'unañway añ ahsalni. Nam antaa.

God Lavaiyat An Puhuvasiwni New Testament in Hopi (US:hop:Hopi)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hopi

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Hopi [hop], USA

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Hopi

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
f1558f03-6e18-5edf-b292-77ef05524aff